

Коли людський розум не знаходиться під впливом Святого Духа, то: «сатана може сформувати його по своїй волі» [1, с. 22]. В результаті розумові здібності притупляються і набувають огрубілих рис. [1, с. 22]. Нерідко сатана використовує: «здатність однієї людини впливати на розум іншого, щоб сіяти зло» [1, с. 23]. Хитрість диявольського впливу часто така непримітна, що людина яка: «зазнає його на собі, часто вже не усвідомлює цієї сили» [1, с. 23].

Отже, підводячи підсумок цьому дослідженню підкреслимо, що «біблійна» психологія ставить акцент на силі Божій, звертаючись за допомогою до якої людина може позбавитися поганих звичок та змінитися на краще. Основним джерелом зла на землі є сатана, який підштовхує людей, які за ним слідує до гріховних вчинків. Виховання волі, самоконтролю, самодисципліни тощо можливе за трьох умов: звернення до Бога в молитві, виконання вимог Святого Письма, сильному бажанні самої людини.

Література:

1. Уайт Э. Разум, характер, личность. Заокский : Источник жизни, 2007. 812 с.
2. Стасюк О. Дело, которое за вас никто не сделает. Киев : Джерело Життя, 2006. 320 с.

Множинська Р. В., кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії, політології та українознавства
Мазур К. О., студентка I курсу факультету дизайну

*Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

ВІДТВОРЕННЯ ЦІЛІСНОГО ОБРАЗУ ФІЛОСОФІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Історія філософії в Україні є не просто історією філософського знання, а й історією ставлення до нього, а в культурній традиції нашого народу, вона завжди виступала, насамперед, типом духовної діяльності, де з'ясовувалися межі людського життя, де давались

відповіді на питання, які становлять сенс буття людини. Здебільшого всі мислителі України в основу головної причини матеріального світу поклали Бога. Вважаючи його творцем всесвіту, вони визнавали окремі елементи самодостатності матерії, форми її руху, об'єктивність простору і часу, єдність світу, взаємозв'язок матеріального і духовного, роль чуттєвого досвіду і форм мислення у пізнанні. Відтак, філософія в Україні розвивалася як невід'ємна частина історичної свідомості нашого народу, відображала процеси, що відбувалися в суспільному житті нації. Як особлива форма самоусвідомлення національної культури філософія в Україні існувала в тісному взаємозв'язку з суспільно-громадською, політичною, науковою, художньою та релігійною думкою [4, с. 78].

Становище української нації серед інших європейських національних держав не було тотожним: українцям протягом, століть доводилося захищати свою самобутність і право на життя, а їхня національна культура піддавалась жорсткому переслідуванню. Але, усупереч таким несприятливим історичним обставинам, українська освіта, наука та філософія розвивалася. Історія української філософії є органічним складником історії всесвітньої філософії. Вона виявляє закономірності розвитку філософської думки українського народу. Завдання, яке вона реалізує, – це відтворення цілісного образу філософії як складової частини української культури [1, с. 338].

Відродження – є цікавою епохою в історії європейської культури XIV – XVI ст., що ознаменувала перехід від середньовіччя до Нового часу. Будучи радикальним переворотом у всіх царинах культури, в тому числі й філософії, Відродження зробило значний вплив і на еволюцію релігійної свідомості, на розвиток вільнодумства й атеїзму. Гуманістичний світогляд Відродження, на протигагу середньовічному теоцентризму, поставив у центр своєї уваги взаємини людини й світу. Гуманізм Відродження орієнтується, насамперед, на земне призначення людини, не підкоряючи його меті загробного порятунку й ставлячи на перше місце гармонійний всебічний розвиток особистості; догмати первородного гріха і спокути якщо й не відкидаються публічно, то не приймаються до уваги. Людина розглядається як найвище творіння бога, його діяльність – як продовження на землі божественного творіння. Її гідність мислителі Відродження бачать у творчій діяльності, спрямованій на розвиток і вдосконалювання людської

цивілізації, і в природженій волі, що розуміється як воля морального вибору, яка тягне за собою особисту моральну відповідальність за його наслідки.

Гуманісти Відродження дорівнювали людину до Бога, щоб підняти її. Таким чином, вони прагнули виправдати існування людини і її земної діяльності, обґрунтувати їхнє самостійне значення й цінність, а це в остаточному підсумку вело до розриву із трансцендентними цінностями, до звільнення від Бога. Відтак, найхарактернішими ознаками культури Відродження були: 1) світський, нецерковний, характер культури; 2) відродження інтересу до античної культурної спадщини; 4) повернення у приватне філософських дослідженнях до античної філософії і пов'язана з цим антисхоластична спрямованість; 5) широке використання теорії «подвійної істини» для обґрунтування права науки на незалежне від релігії існування; 6) переміщення людини як основної цінності у центр світу і в центр філософії. Все це ми зустрічаємо у творах таких представників цієї доби, як: Ніколо Кузанський, Еразм Дезидерій Ротердамський, Ніколо Макіавелі, Міколай Коперник, Томас Мор [2, с. 267].

Останніми роками з'явилися ряд узагальнюючих праць з історії української філософії, особливо щодо окремих періодів її розвитку. Опубліковано ряд творів професорів Києво-Могилянської академії. Однак вони ще не вивчаються широкими колами студентства та всіма, хто хотів би ближче пізнати історію української духовної культури. Разом з тим вже нині можна говорити про те, що творчість українських мислителів доби Відродження являє собою різнобарвну палітру: від перших зацікавлень земним світом, науковими знаннями до утвердження пріоритетності проблеми людини, її земного життя, інтерес до політичних і релігійних питань, захист і розвиток рідної мови, культурних традицій. Пам'ятки епохи Відродження і бароко представлені переважно філософськими курсами професорів Києво-Могилянської академії та творами Григорія Сковороди, які більш доступні для ознайомлення [3, с. 150].

Яскравими репрезентантами української філософської думки епохи Відродження є такі мислителі: Юрій Дрогобич, Станіслав Оріховський, Іван Вишенський, Йосиф Кононович-Горбацький, Іннокентій Гізель, Стефан Яворський, Теофан Прокопович, Георгій Кониський, Григорій Сковорода.

У науковій літературі, що значною мірою базується на оцінках з джерел цього періоду, прийнято характеризувати весь перехідний як час застою, повної стагнації в церковному, а отже й культурному житті. Проте існувала ціла плеяда діячів, так звана, «католицька Русь», яка плекала ренесансну філософську думку. Тепер, наприклад, творчість Оріховського оцінюється зваженіше й об'єктивніше. Наголос робиться на його внеску в розвиток реформаційних і ренесансно-гуманістичних ідей не тільки в Польщі, але й в Україні, сином якої він відверто себе називав при кожній нагоді. Разом із тим, не всі аспекти його діяльності на сьогодні вже достатньо висвітлені. Однією з актуальних тем є з'ясування релігійно-філософських поглядів мислителя на основі ще не достатньо освоєних латиномовних першоджерел. Українські філософи та релігієзнавці вивчають і освоюють всю багатющу спадщину цієї непересічної постаті в духовній культурі України першої половини XVI ст.

І поза всяким сумнівом, необхідним є залучення великого масиву української філософської думки, представники якої хоч здебільшого і не були «суто» професіоналами, або православними, проте зробили значний внесок у формування самобутньої української філософської культури. При цьому важливим є висвітлення явищ і постатей української філософської думки, які довгий час тенденційно замовчувалися [4, с. 178].

Література:

1. Історія української культури: У 5 томах. К. : Наукова думка, 2001. Т. 2. 847 с.
2. Лубський В., Козленко В., Лубська М., Севрюков Г. Історія релігій. К.: ВК ТОВ «Тандем», 2002. 300 с.
3. Нічик В. Сакович Каліст // Філософська думка в Україні. Біобібліографічний словник. К., 2002. 172 с.
4. Литвинов Володимир. (2000) Ренесансний гуманізм в Україні (Ідеї гуманізму епохи Відродження в українській філософії XV – початку XVII століття). К., 2000. 472 с.